

Zoetwatervoorziening Oost-Nederland (ZON)

Nieuws onder de ZON

In deze nieuwsbrief van 2019 gaan we in op de aanhoudende droogte in het Rijn-Oost gebied. Onze ZON website is weer in de lucht en we hebben nieuws van de beleidstafel droogte. Verder zetten we enkele van onze leuke projecten in het zonnetje.

Zoetwater en Droogte

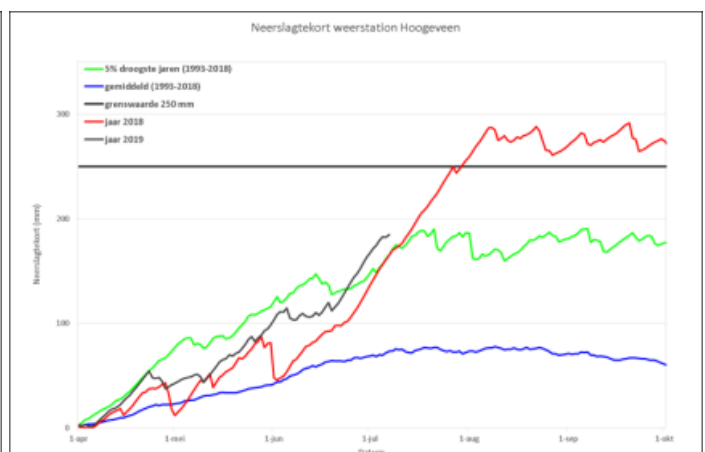
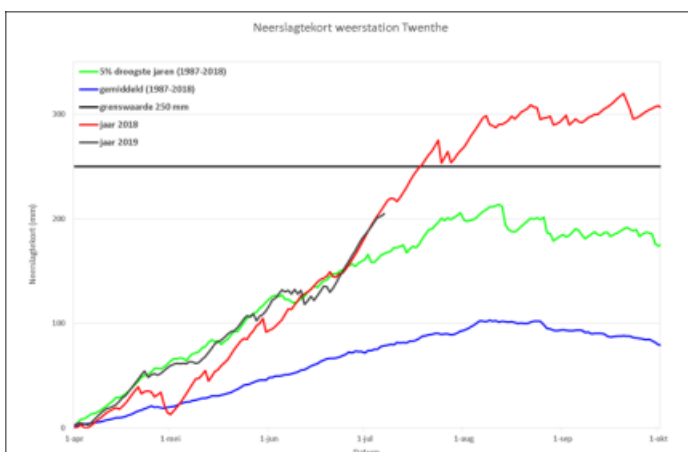
Ook in 2019 is het aanhoudend droog in Nederland. Vooral in het oosten van het land is erg weinig neerslag gevallen. In Twente is het begin juli net zo droog als in 2018, in delen van Drenthe is het zelfs droger*. De waterschappen kunnen nog voldoende water uit het hoofdsysteem inlaten, maar de grondwaterstanden dalen. De waterschappen Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe en Vechtstromen hebben onttrekkingsverboden ingesteld. De waterschappen nemen maatregelen om zoveel mogelijk water vast te houden en voeren extra onderhoud uit voor de wateraanvoer.

Voor de actuele informatie over droogte kijk op:

www.vechtstromen.nl;
www.wdodelta.nl;
www.wrij.nl
www.valleienveluwe.nl

De klimaatverandering zorgt voor een toenemende kans op watertekort in droge perioden. In het Deltaprogramma hebben de waterschappen en de andere overheden aangegeven hoe met klimaatontwikkeling omgegaan moet worden. Naast maatregelen in de watersystemen is ook verandering in gebruikspatronen gewenst. Omdat zoet water dus schaarser wordt moet er bewust mee worden omgegaan. Waterschappen, provincies, gemeenten, de landbouw, bedrijven en particulieren voeren momenteel een programma ter verbetering van de zoetwatervoorziening uit.

* Afgelopen weekend heeft het hier en daar flink geregend. Op vrijdag 12 juli leidde dat lokaal tot wateroverlast, zoals in Epe en in Olst. Deze neerslag heeft weinig effect op de grondwaterstand.

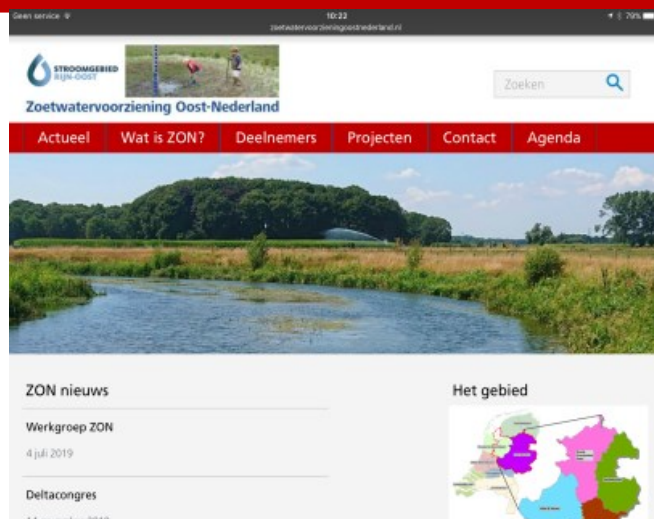

De website ZON

Het heeft even geduurd maar de website ZON is weer in de lucht en dus weer te bezoeken.

Op dit moment is er vooral achtergrondinformatie te vinden over het ZON-programma.

De komende tijd worden de tabbladen Actueel en Projecten verder ingevuld. Doel is onder andere dat er een overzicht komt van de maatregelen die binnen het ZON-programma zijn uitgevoerd. Kijk op: www.zoetwatervoorzijingoostnederland.nl

Beleidsstafel Droogte

Na de extreem droge zomer van 2018 heeft Minister Cora van Nieuwenhuizen, onder coördinatie van het Ministerie van IenW, een Beleidsstafel Droogte ingericht. Hierin hebben alle relevante overheden en stakeholders een rol. Met de Beleidsstafel wil de Minister een goed beeld krijgen van de effecten op de middellange en lange termijn, inclusief de effecten van genomen maatregelen als extra onttrekkingen uit het grondwater en de verzilting.

De Minister heeft in april de Tweede Kamer geïnformeerd over de eerste resultaten van de Beleidsstafel Droogte. Deze zijn gericht op het oplossen van urgente vraagstukken voor het aankomende droogteseizoen, zoals voor de verdringingsreeks, grondwater, verzilting, drinkwater en waterverdeling van het IJsselmeer.

De belangrijkste conclusies en aanbevelingen geformuleerd door de Beleidsstafel Droogte zijn:

De wettelijke kaders waarin het handelen rondom droogte is geregeld zijn toereikend;

De verdringingsreeks, waarin staat welke functies prioritair zijn voor toedeling van water ten tijde van droogte, verandert niet maar vraagt hier en daar aanscherping en een regionale uitwerking;

Er komt geen landelijke verdringingsreeks voor grondwater.

Het is van belang om in te zetten op meer structurele maatregelen gericht op een klimaatbestendig grond- en oppervlaktewatersysteem, ruimtelijke inrichting en grondgebruik. Het watersysteem, dat nu vooral gericht is op het zo snel mogelijk afvoeren van overtollig water, moet beter toegerust worden op het vasthouden en infiltreren van water. Op deze manier kan het grondwater tijdens neerslagoverschotten tijdig worden aangevuld.

De conclusies en aanbevelingen ondersteunen het belang van het nemen van maatregelen op het gebied van zoetwater, ook in de volgende fase: Echt aan de slag met grondwatervoorraad-beheer en het werken aan een gezonde bodem! Onze regio was nauw betrokken bij de Beleidsstafel Droogte. Teun Spek, lid van het kernteam ZON was deelnemer namens het IPO. De rapportage van de Beleidsstafel Droogte is te vinden op:

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2019/04/04/rapport-eerste-fase-beleidsstafel-droogte/rapport-eerste-fase-beleidsstafel-droogte.pdf>

De achtergronddocumenten zijn te raadplegen via onderstaande link:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2019/04/03/achtergronddocumenten-beleidsstafel-droogte>

2 miljoen naar de ZON-regio

Goed nieuws!!

We krijgen voor onze regio 2 miljoen extra Deltafondsmiddelen te besteden aan maatregelen in gebieden die het meest te lijden hebben gehad van de droogte van 2018. De werkgroep ZON heeft projecten met goede maatregelen geïnventariseerd en werkt aan criteria voor de toedeling van de extra Deltafondsmiddelen. Het RBO besluit welke partijen en welke maatregelen in aanmerking komen voor extra geld uit het Deltafonds. De maatregelen moeten uiterlijk eind 2021 zijn uitgevoerd. Een bedrag van € 100.000 gaat naar het droogte onderzoek van de zes zandprovincies in Nederland. Dit onderzoek gaat over de effecten van de droogte van 2018/2019 op landbouw en natuurlijke vegetaties. Verder gaat er een bedrag van € 35.000 naar maatregelen van Vitens.

Projecten

Neem een kijkje bij "Boeren met bodem en water" in Zuidwolde

Het bedrijf van de broers Neppelenbroek in Zuidwolde is, in het kader van DAW, ingericht als demonstratiebedrijf "Boeren met bodem en water". Dit is in samenwerking tussen provincie, waterschap en Aequator Groen & Ruimte tot stand gekomen. Er zijn 1 proeven aangelegd om de bodem te verbeteren. De eyecatcher hier is de aanleg van peilgestuurde drainage. Water wordt van een hoog peilvak buiten de stuw om via een drainage stelsel naar een lager peilvak gevoerd waardoor het grondwater in het perceel op peil blijft of zelfs verhoogd kan worden (omgekeerde drainage). In 2018 zijn grondwaterstanden ten opzichte van referentiepercelen 50 tot 60 cm verhoogd, en in sommige perioden zelfs tot 100cm!

Een ieder die interesse heeft in dit onderwerp en het project wil bezoeken kan contact opnemen met David van Maaswaal, Waterschap Drents Overijsselse Delta, telefoon 0882331407

Gezamenlijke aanpak voor Landgoederenzone Baakse Beek Bronckhorst

Waterschap Rijn en IJssel, gemeente Bronckhorst en provincie Gelderland ondertekenen een bestuurlijke intentieverklaring voor de ontwikkeling van de Landgoederenzone Baakse Beek Bronckhorst.

De Landgoederenzone is een gebied met grote cultuurhistorische, ecologische, agrarische en recreatieve kwaliteiten. Tegelijk voldoet de Baakse Beek, die door de Landgoederenzone loopt en er in feite de drager van is, niet aan de eisen die aan waterkwaliteit en kwantiteit worden gesteld. Om in te kunnen spelen op de gevolgen van klimaatverandering en het gebied voor de langere termijn duurzaam en rendabel te houden is een gezamenlijke aanpak nodig. Een aanpak met aandacht voor erfgoed, natuur, landbouw en toerisme.

Het gebied is aan zet

De drie genoemde overheden hebben samen met gebiedspartners LTO Noord en de landgoederen de *Ontwikkelvisie Landgoederenzone Baakse Beek Bronckhorst* gemaakt. In deze visie zijn inspirerende en toekomstbestendige oplossingsrichtingen voor het gebied in kaart gebracht. Met deze visie als leidraad worden met betrokken partijen per landgoed kansen uitgewerkt en uitgevoerd. Grondeigenaren bepalen zelf de invulling van de te nemen maatregelen. De landgoederen de Wildenborch en 't Medler zijn voorlopers binnen het project. In samenwerking met de landgoederen en omliggende agrarische bedrijven zijn hiervoor schetsontwerpen gemaakt en worden uitvoeringsovereenkomsten uitgewerkt.

Langer water vasthouden

Om erfgoed, natuur, landbouw en toerisme duurzaam te behouden en te versterken, is het nodig het grondwaterpeil structureel te verhogen. Dit doen we door lokale watergangen te dempen of ondieper te maken. Zo kan het lokale water in het voorjaar langer worden vastgehouden. Oppervlaktewater krijgt langer de tijd de bodem in te zakken om zo het grondwater aan te vullen. De verbeterde spons- en bufferwerking van de bodem leidt tot gunstiger condities voor de natuur. Met aanvullende maatregelen kan ook de landbouw in droge perioden van deze betere condities profiteren. Dit biedt tevens nieuw handelingsperspectief voor de landbouw in het transformatieproces naar kringlooplandbouw.

Lees meer: <https://www.wrij.nl/thema/actueel/nieuws/@8937/handen-ineengeslagen/>

2,7 miljoen voor maatregelen om water vast te houden!

De droge zomer van 2018 heeft laten zien hoe kwetsbaar de natuur op de hoge zandgronden is. Het zijn gebieden waar het aanvoeren van water zeer beperkt is. De heide lag er doods bij en hoogveengebieden vielen deels droog. Waterschap Vechtstromen heeft initiatief genomen om 35 projecten te starten in diverse natuurgebieden van Landschap Overijssel, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en Overijssels Particulier Grondbezit. Zo zijn er onder andere projecten in Hof Espelo (Enschede), Hoge Venterink (Oldenzaal), Landgoed Eerde (Ommen), Hengevelde, Hertme, Enterven en (Enter) en de Kooiplas (Vriezenveen).

De Aftrap

Op 9 juli vond op landgoed Eerde de officiële aftrap plaats en werd gevierd dat het werkprogramma van de natuurorganisaties financieel rond is en er gestart is met de voorbereiding van de uitvoering van de projecten. Nettie Aarnink (DB lid waterschap Vechtstromen) en Bert Boerman (gedeputeerde provincie Overijssel) benadrukten dat verbinding tussen overheden, instanties en particulieren de sleutel is voor een succesvolle droogtebestrijding.

De maatregelen moeten voor 2022 zijn uitgevoerd. De projecten zijn onderdeel van de eerste fase van het ZON-uitvoeringsprogramma. In totaal wordt 2,7 miljoen euro geïnvesteerd. Bijdragen komen van waterschap Vechtstromen, de provincie Overijssel en ZON.

Maatregelen Landgoed Eerde

Op het landgoed Eerde zijn de belangrijkste maatregelen het dempen van greppels en het minder diep maken van waterlopen. Diepe watergangen zijn in het verleden aangelegd om gebieden te ontwateren. Een voorbeeld hiervan is het greppelsysteem (rabatten) op landgoed Eerde. In het verleden waren de rabatten nodig voor voldoende drooglegging ten behoeve van de houtproductie; nu zorgen ze juist voor ongewenste ontwatering.

Het project

Zoetwatervoorziening Oost-Nederland is een project van het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) Rijn-Oost. Door de klimaatverandering zullen perioden van droogte langer aanhouden en vaker voorkomen. In gebieden waar niet of nauwelijks sprake is van wateraanvoer, kan die droogte schade opleveren voor de economie, de natuur en de leefomgeving. We moeten regionaal, maar ook landelijk, actie ondernemen. Zoetwatervoorziening Oost-Nederland levert de regionale inbreng in het deelprogramma 'Zoetwater' van het Deltaprogramma.

Met deze nieuwsbrief brengen wij u op de hoogte van de laatste stand van zaken van het project. Het project ZON is een samenwerkingsverband tussen de provincies Overijssel, Drenthe, Gelderland en Utrecht, de waterschappen Drents Overijsselse Delta, Rijn en IJssel Vallei en Veluwe en Vechtstromen en de gemeenten. Het totale gebied wordt regio Oost genoemd.

Colofon

Uitgave: juli 2019

Realisatie: Kernteam Zoetwatervoorziening Oost-Nederland

Projectleider: Geert Groenewold
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Meer informatie?

Of wilt u zich aanmelden, afmelden of wijzigingen doorgeven met betrekking tot deze nieuwsbrief? Neem contact op met: projectsecretaris: Peter Roozenbeek, peterroozenbeek@wdodelta.nl
088 233 20 06